

เรื่อง กระดังใบ (กระดังบาย)

รายละเอียด

ชื่ออื่นๆ : ต่างไก่(อุบลราชธานี), คenangใบ(ตราด), ตองจ๋วม, ตองต้อม(เหนือ), บั้งบายตัน(ตรัง), ช้างเขิง, ดังหวาย(นราธิวาส), เรือง, กระดังบาย, กระดังใบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lee indica* (Burm.f.) Merr.

ชื่อวงศ์ : Leeaceae

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ต้นกระดังใบเป็นไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 1-3 เมตร แตกกิ่งก้านตั้งแต่โคนต้น ลำต้นเกลี้ยงหรือปกคลุมด้วยขนสั้นๆ

ใบกระดังใบเป็นใบประกอบแบบขนนก 1-3 ชั้น ใบย่อยมี 3-7 ใบ ถึงจำนวนมาก ปลายใบคี่ เรียงแบบสลับ ใบย่อยออกเป็นคู่ตรงข้าม หูใบรูปไข่กลับ แผ่นเป็นแผ่นกว้าง มักจะเกลี้ยง หรือมีขนประปราย หูใบร่วงง่าย ทำให้เกิดรอยแผลเป็นรูปสามเหลี่ยมกว้าง เกลี้ยง หรือมีขนสั้นปกคลุม ใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ถึงรูปหอกแกมรูปไข่ หรือรูปรี หรือรูปใบหอกแกมรี ปลายใบแหลมถึงเรียวแหลม โคนใบสอบ หรือกลม หรือเว้า เล็กน้อย ขอบ

ใบจักมน หรือจักแบบพื้นเลื้อย หรือแบบซี่ฟันต้นๆเนื้อใบหนาปานกลาง ด้านล่างมีต่อมขนาดเล็กรูปเหลี่ยม หรือกลม เส้นใบมี 6-16 คู่ หลังใบและท้องใบเป็นลอนตามแนวเส้นใบ

ดอกกระดังงอเป็นช่อตั้งขึ้น ตามซอกใบ ก้านช่อดอก ดอกย่อยสีเขียวอ่อน มีจำนวนมาก ดอกตูมรูปทรงกลมสีแดงเข้มพอบานมีสีขาว กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกัน ที่โคน ปลายแยกเป็นแฉกแหลม 5 แฉก กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันที่โคน เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดอยู่กับหลอดเกสรเพศผู้ ปลายอับเรณูจะโผล่พ้นหลอดดอกไปเป็นแฉกมนๆ ปลายแฉกเว้า เกสรเพศเมียมี 6 ช่อ แต่ละช่อมีไข่ 1 เมล็ด ก้านเกสรสั้น ปลายมน

ผลกระดังงอกลม แป้น ผิวบาง มีเนื้อนุ่ม ผลอ่อนมีสีเขียวพอแก่จัดมีสีแดงเข้มจนถึงสีม่วงดำ มี 6 เมล็ด ผลรับประทานได้

ส่วนที่ใช้ทำยา : ใบ, น้ำยาง, ทั้งต้น, ราก

สรรพคุณกระดังงอ :

ใบย่างไฟให้เกรียม ใช้พอกศีรษะ แก้วิงเวียน มึนงง ตำเป็นยาพอกแก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และแก้ผื่นคันตามผิวหนัง

น้ำยางจากใบอ่อนกินเป็นยาช่วยย่อย

ทั้งต้นผสมกับสมุนไพรรื่น ดมน้ำดื่ม รักษา มะเร็งเต้านม

รากรสเย็นเมาเบื่อ ดมน้ำกินเป็นยาแก้ปวดท้อง ท้องเสีย แก้บิด ขับเหงื่อ และเป็นยาเย็น แก้อาการกระหายน้ำ แก้ไข้ แก้ไข้รากสาด แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย แก้ครั่นเนื้อครั่นตัว ดับร้อน นำรากผสมกับสมุนไพรรื่น ดมน้ำดื่ม วันละ 3 ครั้ง จนหายหมดรสฝาด แก้ตกขาว มะเร็งลำไส้ มะเร็งมดลูก

คำสำคัญ : กระดังงอ (กระดังงาย)

ที่มา : <https://www.samunpri.com>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-05-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1553&code_db=610010&code_type=01